

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marți, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 21 Ianuarie.

În unul din numerele trecuți ai diariului nostru, am publicat datele statistice din cercul Seliștei, relativ la numărarea popoului din est an în comparație cu datele de acum 10 ani.

Le-am publicat înadins separat, le-am dat anume o importanță deosebită, deoarece acesta era unicul cerc din întreg comitatul Sibiului, unde populațiunea a fost mai mult atinsă prin războiul vamal cu România.

Lasăm acum să urmeze datele din celelalte 4 cercuri, cari întregesc lucrarea noastră.

Cercul Sibiului	1880			1890		
	bărbați	femei	la oaltă	bărbați	femei	la oaltă
Sebeșul-inferior	610	718	1328	726	750	1476
Boița	356	327	683	425	494	919
Bungard	867	951	1818	511	458	969
Sadu	205	226	431	298	260	558
Daia	1352	1390	2742	413	496	909
Avrig	425	494	919	511	458	969
Sebeșul-super.	511	458	969	298	260	558
Brad	413	496	909	511	458	969
Cașolț	298	260	558	413	496	909
Hamba	1389	1395	2784	511	458	969
Cristian	562	553	1115	470	524	994
Șura mică	470	524	994	1102	1196	2298
Șura mare	1102	1196	2298	469	477	946
Cisnădiș	469	477	946	839	832	1671
Turnișor	839	832	1671	1560	1653	3213
Mohu	1560	1653	3213	1130	1246	2376
Șura mare	1130	1246	2376	671	770	1441
Cisnădiș	671	770	1441	773	763	1536
Poplaca	773	763	1536	2308	2741	5049
Porcești	2308	2741	5049	330	335	665
Racovița	330	335	665	523	483	1006
Reșinari	523	483	1006	392	428	820
Rușciori	392	428	820	524	457	981
Ruș	524	457	981	1394	1347	2741
Selimber	1394	1347	2741	691	686	1377
Noul-săsesc	691	686	1377	370	404	774
Slimnic	370	404	774	727	756	1483
Gășteriu	727	756	1483	432	410	842
Tâlmăciu	432	410	842	567	585	1152
Tâlmăcel	567	585	1152			
Roșia						
Vestem						
	22986	24111	47097	45365	2240	508

Cercul Mercurei	1880	1890	1880	1890
Dobârca	561	563	1124	1130
Cărpiniș	423	446	869	854
Apoldul infer.	1015	1067	2082	1940
Apoldul super.	997	1070	2067	2004
Ludoș	1024	984	2008	1831
Amnaș	742	746	1488	1443
Poiana	1360	2445	3805	3431
Reciu	318	330	648	638
Rodu	395	786	1181	1287
Gârbova	824	886	1710	1621
Mercurea	905	913	1818	1701
Topârcea	741	780	1521	1425
Șina	1454	1420	2874	2658
	10759	12436	23195	22033

Cerc. Nocrichiului	1880		1890		creștere	împușinare
	bărbați	femei	bărbați	femei		
Alțina	927	943	1870	1763	107	—
Bendorf	328	307	635	609	26	—
Tichindeal	274	254	528	586	—	58
Fofeldea	469	514	983	941	42	—
Glimboca	229	228	457	420	37	—
Hosman	507	499	1006	988	8	—
Cornățel	377	362	739	611	128	—
Vurper	902	923	1825	1670	155	—
Ilimbav	282	298	480	556	—	76
Chirpăr	727	691	1418	1264	154	—
Marpod	614	593	1207	1170	37	—
Săcădate	585	560	1145	1139	6	—
Sășauși	497	420	917	916	1	—
Nucet	362	356	718	689	29	—
Nocrichi	532	529	1061	990	71	—
	7612	7477	15,089	14312	801	134
Cercul Sebeșului	772	787	1559	1402	157	—
Pianul inferior	495	480	975	956	19	—
Deal	978	1044	2022	1873	149	—
Cacovița	164	189	353	306	47	—
Căpâlna	313	327	640	508	132	—
Călnic	664	728	1392	1252	140	—
Lancrăm	799	831	1630	1348	282	—
Laz	289	292	581	561	20	—
Loman	544	591	1135	1101	34	—
Petrifalău	1011	992	2003	1654	349	—
Răhău	934	1041	1975	1895	80	—
Rechița	406	452	858	898	—	40
Sebișel	387	401	788	758	30	—
Strugari	115	121	236	219	17	—
Șugag	830	536	1666	1649	17	—
Săsciori	705	724	1429	1328	101	—
	9406	9836	19,242	17708	1574	40

O ochire este de ajuns și la aceste date, ca să vedem frumoșele noastre comune Reșinari, Boița, Porcesci și Sebeșul inferior, atacate tot de aceeași bolă de care au fost atacate cele 7 comune din cercul Selistei.

Și aceste comune mărginașe au avut negoțele lor cu România, și aceste erau odinioară în stare înfloritoare și acum dau spre decădere. Semnul cel mai invederat este și aici împușinarea populațiunii. Aici vin și trebuie să vină în aplicare tot mijlocele recomandate faț de comunele din cercul Selistei, pentru că a aproape aceleși referințe climatice, același mod de traiu, aceleși surse de existență ca și acele.

Cine a fost în Reșinari înainte de acesta cu 20 de ani și cine și va lua ostentă să mergă aci, va observa marea deosebire între atunci și acum.

Va observa deci de curți părăsite, va observa, că nu mai este aceeași mișcare și vioiciune în popor, nu se mai învârtesc acele negoțe, nu mai fierb căzanele, nu mai e carnea de oie pe nimica, ci totul sémănaș ca o poveste din o mie și una de nopți între atunci și acum.

A fost o norocire pe aceea comună că și-a întemeiat atunci o școală cu ce cade, a fost o norocire că a făcut multe lucruri frumoșe, fonduri pentru stipendii, ce acum nu ar mai pute face, cu tote că conducătorii de astăzi nu stau înapoia celor de atunci.

Nu ar mai pute face, pentru că comuna politică cea de aci nici în Reșinari, nici în Boița abia își acopere trebuințele ei, decum se mai pót aduce jertfe materiale pentru cultura popoului în aceea măsură cum era în stare se aducă atunci, ér popoul la un apel făcut de vrednicul protopop de pe atunci a subscris în o di 5000 fl. pentru edificarea unui templu al muselor, până când aci apel ar afla inime calde, dar ómeni strimtonați, îngreunați cu alte necazuri și pe lângă totă bunăvoința nu ar pute și nu le ar da mâna să și deschidă pungiile góle.

Cu aceste trecem la celelalte comune din cercul Mercurei, Sebeș, Nocrichi, cari în parte mare sunt mai tóte comune, în cari locuitorii se ocupă cu economia de câmp și de vite și cu vieritul, unde cresce vița de vie.

Spre bucuria noastră fie đis, în aceste comune nu observăm că ar scđe popoul.

O singură comună din cercul Mercurei arată o scđere mai bătătoare la ochi, Rodul.

Pretutindenea aproape vedem, că popoul se îmulțesce, căci Rodul și Poiana încă vin în categoria comunelor dela munte, locuitorii sunt oieri ori neguțatori, și acestia au cam dat în timpul din urmă îndărát.

Plușăria este și rămâne în veci pentru popoul român un izvor de traiu mai statornic.

Atárnă mult dela modul cum scie țeratul se lucre pământul, atárnă dela soiul pământului, atárnă dela piță, de o are în apropiere sau în depărtare, atárnă dela căile de comunicație bune sau rele.

Cercul Sebeșului e în avantaju față de cercul Nocrichiului, și între ele stă cercul Mercurei. Sebeșul e în sine un centru pentru comunele din giur, are inteligință numărósă, are bancă de credit, are stațiune de drum de fer în apropiere la Vințul de jos și la Alba Iulia și paremi-se și pământ mai roditoriu.

De aci se esplică înmulțirea populațiunii în comune ca Lancrăm, Pianul inferior și superior, Săsciori Călnic, de aci înaintarea populațiunii cu pași repeđi cercul Mercurei nu are acele avantajii. Neobosit a lucrat pentru acele comune un fost inspector pe timpul sașilor, a făcut salarii pentru preoți și ca se completeze ceea ce nu apótut face acel prea demn inspector din causă că a fost promovat ca se fie amovat, a venit protopopul actual să pună o basă

FOIȚA.

Reîntorsă dela țerm.

După Hector Malot.

(Urmare.)

Contesa sună; cameriera intră:

— Inchide lada d-rei Gabriela, și chiamă un espres s'o cobóre.

În acest timp, Gabriela, intră în odaia ei și se întorse cu o colivie în care era un stiglete.

A! Iti iei și paserea?

— I'ar fi prea urit fără mine.

Puse colivie jos și merse la mamă-sa:

— O! mamă te rog, vin-o cu noi, să mergem cu toții împreună: vom fi așa fericiți, tata va fi așa fericit, și eu atât de mândră. Vin-o, te voi iubii atât!..

— Nu pot.

— Ađi. Dar mâne? Promite mi că vii mâne.

— Nu pot promite nimic.

— Dacă ași chema pe tata să te róge și el.

— Spunemi adio, pentru că vđd, că cu ori-ce preț voesci să pleci.

— Nu, nu đic adio, la revedere mâne. Te sărut pentru ađi, și mâne te voi săruta iară. Te vom astepta tóttă điua. Cum me voi deștepta voi privi

pe lac să te vđd venind. Te voi recunósce de departe. am ochi buni. Fă tot posibilul să vii la prânđ dar dacă nu poți vino și pe séră; numai vin-o.

Și își luă colivie:

— Sărutâme încă-o dată.

Intrând în salon închise ușa în urma ei și mergând lângă tata-sau îi đise încet:

— Mi se pare, că va veni.

— Ađi?

— Nu, mâne.

— Ți-a făgăduit?

— Nu-mi-a făgăduit, dar nu a đis nu.

— Óre puté đice nu?

— Sigur, că puté. Și dacă n'a đis, înseamnă că are gust să vie; ne va face o surprindere, sunt sigură că vine la prânđ, o vom aștepta nu e așa?

— Da, scumpa mea.

Ea îi arată colivie:

— Mi-am luat paserea.

Trebuia s'o distreze, și pentru acesta nimic mai bun decât să i ocupe spiritul. Când fură în barca ce-i conduce la Cadenabbia, d. Chamalieres, đise cătră fiică-sa, că fiind pentru întâia óră în aceste lacuri nu le cunósce, prin urmare ea trebuie să conducă.

— Tu cunosci p'aci, fii dar cărmaciul.

— Da, tată.

— Și cu un aer serios, dete ordin lepătarilor.

Apoi tot timpul drumului, ea arăta și numi tă-tă-sau satele și vilele, care se aflau pe amândouă țărmurile lacului. Ajunși la otel, ea alese odăile, ceru să fie cu vedere pe lac.

După ce eși servitorul, se duse la ferăstră.

— Privesce, đise ea, Bellagia e chiar în față, și otelul Marea Britania, asemenea, pe el îl veđi acolo, lângă apă. Mâne de diminșta voi pândi tóte bărăile, care vor traversa lacul, dacă mama va fi în una din ele, îți făgăduesc a o recunósce de departe.

El voi ca tot ea se alégă și locul de mncäre, ea, propuse să mánãnce pe marginea lacului.

— Când n'ai nimic de spus, e bine a mânca în otel, dar noi avem atâtea de povestit de când ne-am despărțit, apoi mi-a plăcut în totdeauna să mánãnc în aer liber, sub copaci, la lumina lampilor cu globuri colorate, mama n'a voit nici odată.

— E bine! vom mânca afară sub arbori, la lumina ce-ți place ție.

Ei își aleseră masa într'un boschet de oleandri, cari își scđlau rădăcinile în apele lacului.

Ea alese și mncările:

— Trebuie se mánãnci agoni.

— Ce mncare e aceea agoni?

— Niște peștișori mici din lac, nu sunt tocmai buni, dar tóttă lumea trebuie să mánãnce. (Va urma.)

solidă la toate scările din tract, o lucrare acasta, care de bunăseamnă i va câştiga stima celor ce ştiu aprepia atari lucrări.

Cercul Nocrichiului a fost mai maşter tractat în trecut şi se şi ved urmele acestui tractament. Nici administraţia politică nu a făcut aproape nimica pentru români, nici cea bisericăscă nu a lăsat urme mai afunde.

Cultura poporului încă stă pe un grad mai inferior, scările sunt mai scăpătate, preoţii şi învăţătorii mai reu salariaţi, edificiile scolari mai puţin corespondătoare.

Pământul nu are preţ, pote şi din cauza, că economii nu au unde şi valora produsele lor, nu au în apropiere un oraşel, unde se-şi potă prefaca în bani produsele lor. Sibiul e ceva cam departe, două zile i trebuie omului pân se vie şi se se re-ntorcea acasă şi în fine nici pământul nu e aşa roditoriu ca în părţile Mercuriei şi Sebeşului.

Aici ar putea ajuta mult o administraţie dréptă şi grabnică atât în cele politice cât şi în cele bisericăscă, căci vedem că unde sunt în fruntea afacerilor ómeni cu inimă tot progresază poporul şi cu deosebire progresază cultura poporului, care ađi este un lucru principal, pe lângă partea materială.

Acestate sunt vederile noastre faţă de populaţiunea din comitatul Sibiului aşa după cum ni se presentéază datele statistice ale acestui an în raport cu cele de acum deşece ani.

Revista politică.

În dieta din Budapesta s'a primit proiectul despre repausul de Duminecă. Părinţi patriei însă nu s'au mulţamit numai cu proiectul, precum l'a presentat ministrul de comerčiu Baross, ci s'au pus în poziţiune de a crea şşi sărbători. Astfeliu după noua lege, care va intra în vigóre, va trebui se se serbeze şi ziua sântului Stefan. Acesta a fost un amendament făcut de T. Andrassy şi primit cu mare insufleţire din partea catolicilor; protestanţii au rémas în minoritate mai vértos, că pentru amendament a vorbit şi dl Tisza, care e reformat. De astfeliu proiectului nu i sa dat un caracter religios.

La începutul acestei septémăni avea se se ţină în Budapesta un consiliu de ministri, la care se ia parte şi ministrul a latere Szógyeny. Precum se afirmă în acel consiliu se vor desbata lucruri fórte grave şi se va ocupa şi cu întregirea scaunului de primat. Se crede, că mai multe şanse de reuşită are arhiepiscopul Samassa.

Comentariile ce se fac asupra disolvărei camerei austriace sunt aproape unanime în a recunoşce, că motivul disolvărei a fost desorganisa-a-e din sinul partidului cehic, în urma căreia maioritarea de compromisuri de până acum se deplasarea şi era de prevédut, că guvernul n'ar mai fi putut se ducă mult cu camera de până acum.

De altfel nici unul din partidele politice din Austria nu se arată nemulţamite cu disolvarea.

În special în ce priveşte partidul german iată după „Prager Tagblatt“ ce impresie a făcut asupra lui disolvarea:

Disolvarea e considerată în cercurile acestui partid ca un semn al nizuinţei de a se crea o situaţiune nouă. Articolul din „Wiener Zeitung“ void se motiveze disolvarea o aduce ore cum în legătură cu referinţele, ce domniau în camera disolvată; astfel officiosul mărturisese, că cu maioritarea de până acum din cameră nu se mai putea lucra, că ea şi sleise totă puterea politică, de care fusese capabilă. Guvernul şi cercurile conducătore se vedură în faţa necesităţii de a da loc unei noue ordine de lucruri care nu mai pote fi întemeiată pe basa actualei combinaţii de partide.

Partidul liberal german consideră, ce e drept disolvarea camerei drept un succes al atitudinii sale de până acum, deşce ce el tot deuna a fost de părere că maioritarea ce se formase nu putea se lucreze conform cu interesele statului; scie însă şi aceia că vor mai fi de trecut multe stadii până se va ajunge la o grupare de partidă în adevér consolidată.

Partidul liberal german este fracţiunea cea mai puternică din parlament ea stă nedesbinată în faţa partidului boem în sinul caruia a isbucnit o mare disidenţă şi în faţa clericalilor neputincioşi.

În tot cazul în noua grupare a partidelor din parlament, el va avea o importanţă şi mai mare de cât până acum.

Agitaţia electorală pentru nónele alegeri, cari se vor face în Martie, a şi început deja.

Apropiata călétorie a arhiducelui austriac, Francisc Ferdinand la Petersburg, dá ocasiune presei ruseşti a se pronunţa şi asupra referinţelor dintre Austro-Ungaria şi Rusia şi în special asupra atitudinii lor reciproce în cestiuena orientală.

Sunt de netăgăduit interes mai ales comentariile făcute de presa oficiósă rusescă.

„Le Nord“, numesce călétoria acasta un eveniment fericit, merit se arete cât de mulţamitóre sunt actualminte referinţele internaţionale. „Grassdanim“, organul curţii ruseşti, merge şi mai departe de cât organul din Bruxelles al ministerului de esterne ruseşti, dicénd, că visita arhiducelui austriac va fi punctul de plecarea a unei înţelegeri posibile între Austro-Ungaria şi Rusia în cestiuena orientală. Cuvintele proprii ale acestui điar sunt:

„Visita arhiducelui Francisc Ferdinand e o garanţă însemnată pentru pace. Nodul cestiuenei orientale nu se va pute deslega de cât prin o înţelegere directă între Petersburg şi Viena. Respectul şi încrederea reciprocă dintre cele două state vecine vor împraştia ori ce primejdii. Numai amestecul nechemat al unei a treia puteri ar pute provoca a primejdii“.

Alusia este evident la Germania.

De alt-fel chiar o scrisóre oficiósă din Petersburg, publicată de „Coréspondenţa politică“, accentuează opinia, că atitudinea nepretinésca a cabinetului din Viena faţă de Rusia s'a datorat în mare parte influenţelor dela Berlin.

Acum însă, dice acéstă scrisóre, bate un alt vént la Berlin şi în Petersburg nu se mai crede, că guvenul german ar fi în stare se încuragieze pe aliaţii Germaniei spre tendinţe resboinice. Deci apropierea între Austro-Ungaria şi Rusia a devenit posibilă.

Visita arhiducelui, mai spune în sfărşit „Coréspondenţa politică“, va pute dá o ocasiune potrivită pentru a se accentua îmblâncirea antagonismului, ce nu se pote tăgădui, că esista între ambele state, din pricina politice lor orientale.

„Novóie Vremia“ merge mai departe de cât toate celelalte điare ruseşti şi face în privinţa politice orientale a Rusiei declaraţii destul de neobicinuite.

Ea dice, că Rusia nici odată nu s'ar invoia la o împărţire a sferei de acţiune în Balcani între ea şi Austria, de ore-ce scopul Rusiei ar fi neatérnarea orientului creştin.

Pretinia între Rusia şi Austria, lăsându-se chiar la o parte viitorul Bosniei şi Hertegovinei, s'ar pute întâri, dacă Austria s'ar mulţami cu ce a căscigat până acum şi nu s'ar amesteca în cestiuenele privitóre la ceialalţi creştini din Balcani. În cazul acesta nu s'ar amesteca nici Rusia.

Reuniunile de credit

ca mijloce pentru stirpirea relelor poporaţiunii rurale,
de F. W. Raiffeisen.

Ediţiunea a patra.

Titlul de mai sus îl poartă o carte voluminósă de 380 pagini, carea arată, că în Germania superióră prin reuniunile de credit cum se ajută poporul dela sate. Voiu estrage unele părţi din acesta prea interesantă carte, cari mi se par, că sunt potrivite cu starea poporului românesc din comunele rurale. Autorul dice în introducţiune urmátórele:

În Germania a fost lipsă şi scumpe mare în anul 1847 din cauza recóltelor slabe din anii premergători. Mai vértos în ţinutul muntos Westerwald fu miseria mare; ca bună óra în deceniul trecut în Silesia superióră. Poporul din Westerwald era mai bine nutrit în anii premergători miseriei, ca cel din Silesia, şi așa put se rezista ceva mai uşor; însă când la prând n'are decăt ceva sfărâmături de coceni si puţină varză acrá (curechiu), atunci slăbesce şi corpul cel mai bine nutrit mai dinainte. Ca poporul se potă căpeta pâne efină şi cartofi efini. În érna din anul 1847 locuitorii mai cu dare de mână din comuna Weyerbusch s'au întrunit într'o reuniune de consum. Acesta reuniune cuperând grâne şi cartofi en gros, a copt pâne într'un captoriu comun điuá şi nópteá. Resultatul fu, că reuniunea a putut vinde pânea mai efină cu 50% de cât cum acumpărat-o până acuma poporaţiunea în piétă; ba în tot ţinutul preţul pânei s'a efinit considerabil. În primăvéra anului 1848 reuniunea a proveşut poporul cu grâne de săménţă şi cartofi de săménţă calitate bună şi efină, prin ce a scăpat familii număróse de serăciă, datorii şi bancrotare.

În urma rezultatelor ajunse prin reuniunea din Weyerbusch, F. W. Raiffeisen a constat, că prin puteri unite ce pot ómenii face; așa dară în anul 1849, la stăruinţele lui Raiffeisen, s'a înfiinţat „Reuniunea din Flam-mersfeld pentru ajutorarea economilor seráci“ prin 60 de economi cu stare mai bună din Flam-mersfeld. Reuniunea acesta a cumpărat vite de jug, şi le-au împărşit între membrii reuniunii, ca ei se solvésca preţul vitelor în restimp de cinco ani, în tot anul solvind câte una rată.

Un băncariu german a dat împrumut reuniunii 2000 de taleri, după ce 20 de membrii mai valoróşi au subscrís obligaţiunea în solidum. Astfeliu membrii reuniunii au primit dela reuniune şi ceva bani gata, când aveau lipsă se cumpere pământ se zidésca ori se-şi procureze unelte economice.

F. W. Raiffeisen, carele fu primariu (jude comunal) în Weyerbusch, apoi în Flam-mersfeld, în urmă în Heddesdorf în anul 1854 în luna Maiu a înfiinţat a două reuniune de ajutorare în Heddesdorf; după ce acesta reuni-

une a funcţionat opt ani cu rezultate binefăcătóre, s'au înfi- inţat şi alte asemenea reuniuni în districtele Rinului, mai târđiu în toate provinciile germane; încât astăzi în Germania se află în toate părţile reuniuni agricole de credit, prin cari se ajutoră familiile sirguinciose şi laboriose. Cu cât populaţiunea rurală, economi cei mici se află în stare mai bună materială, cu atât pot cumpéra mai multe articole dela mă-estrii şi neguţătorii din oraşe; ca cât se înmulţese mai tare numărul consumătorilor, cu stă prosperéză mai tare industria şi comerčiu. Când prosperéză séténi, atunci merge bine şi óraşenilor.

„Reuniunea de credit din Flam-mersfeld“ şi-a estins activitatea sa asupra teritoriului unei primării, adecă cinco comune cu 5000 de suflete, așa şi cea din Heddesdorf asupra celor cinco comune cu 9000 de suflete. „Reuniunea de credit din Ober-Wied“ asupra celor 6 comune. Alte reuniuni au funcţionat numai în două comune. Mai târđiu s'a constatat, că cercul reuniunilor este prea mare, membrii nu se cunosc bine unii pe alţii, nu-si cunosc referinţele; şi așa în urmă s'au format reuniuni în cercuri mai restrinse.

Experienţa recomándă, că în fie-care comună se fie câte o reuniune de credit; sau cel puţin în două comune mai mici câte o reuniune. Într'una şi aceeaşi comună membrii reuniunii se cunosc bine unii pe alţii; cunosc starea materială a fie-căruia, precum şi înclinaţiunile personali; deci sunt aplecaţi a sta bun unul pentru altul.

Cererile de credit a economilor rei, a celor beţivi şi jucători în cărţi sunt totdeuna a se respinge, precum şi aceleora, cari sunt înclinaţi a face detorii şi a nu solvi punctual, cari cu un cuvânt banii primiţi nu caută ai fructifica bine în economie.

Membrii în reuniunea de credit pot fi toţi capii de familie din comună, atât cei avuşi, cât şi cei séraci; pentru-că cei séraci încă află mai multă garanţă pentru reuniune, dacă „în senatul de direcţiune“ se aleg membrii mai avuşi. Când însă, ceea ce de regulă nu se întâmplă necăiri, cei séraci ar căuta se între ei în direcţiune, atunci cei avuşi pot repaş din legătura reuniunii, purtând astfeliu responsabilitatea numai pentru lucrurile isprăvite sub direcţiunea lor. Cei mai avuşi dară nu păşesc nici o pagubă. Fără concursul lor însă reuniunea nu are credit trebuincios şi nu pote esista.

Đie unii, că cu timpul vor fi numai milioneri şi cerşitori pe lume. Inse cerşitorii mai númeroşi nu ar suferi dominarea clase avute; şi ar răpi averile milionerilor cu forţa. Clasele mai avute dară trebuie se amelioroze sórtea séracimei, căci nefăcând acesta, i-şi periclitéză vieţa şi averea. Avutul, fără se-şi periclitaze averea, se pote face membru în reuniunile de credit, şi pote ajutora sórtea séracimei atunci, când el prin averea lui ridică creditul reuniunii spre a putea dá împrumut celor ce merită acesta. Prin acesta referinţele între avut şi sérac devin mai amicabile: Séracul simţese binefacerea şi este recnoscétoriu. Acesta este apoi socialismul adevérat creştinesc.

O altă plánsóre este, că numărul celor séraci cresce pe totă điuá; şi impostele comunali sunt a se purta tot prin mai puşini ómeni. Deci cei mai avuşi au interesul, ca populaţiunea se nu fie lésată a căde cu desévşire; din contră se fie ajutorată, stimulată a progresa materialminte şi moralminte. Astfeliu greutăţile publice se împart între mai mulţi; şi sunt mai uşor de suportat.

Preoţii dascălii, şi funcţionarii comanali sunt detorii nunumai a fi membri în aceste reuniuni, dar a desvolta activitate în primul loc: căci reuniunile stérpesc sérăcia şi păcatele; prin urmare promovéză vértutea şi laboriositatea, ceea ce este scopul şi a religiunii, dicénd sánta scriptura „Ora et labora“!

Fie care încétă a fi membru în reuniune, dacă abđice dacă se mută în altă comună, dacă móre.

Sunt a se amova acei membrii, cari stau în legătură cu usurarii, căci usurarii aduc la sapă de lemn pe séténi.

„Reuniunea de credit“ trebuie adusă la cunoştiţă tribunului reg. spre a se publica şi inscrie în lista firmelor comerciale. Membrii aleg pe preşedintele, contabilul şi bărbăţii din direcţiune, cari isprăvesc toate afacerile. Mueri nu pot fi membre în reuniunile de credit şi nu pot ave vot în adnăările generale. Membrii sunt responsabili în solidum cu întréga lor avere pentru datoriile reuniunii. Deficitul eventual este a se împărşi între membrii; fiecare fiind responsabil pentru partea, ce cade asupra lui. Direcţiunea este a se compune din 5 membrii, comisiunea censurătóre din 9 membrii. Numai cassariul are un mic onorariu, toţi ceialalţi funcţionéză gratnit.

În 31 de ani, de când funcţionéză în Germania aceste reuniuni de credit nici un membru din reuniune n'a suferit nici o pagubă din cauza responsabilităţii în solidum. Deci membrii cu avere n'au causă de a se teme de urmări rele, pe cât timp afacerile se isprăvesc cu grigea cuvenită, şi se dá credit numai celor ce prin purtarea lor îl merită. În adunarea generală votarea este publică.

Mântuitoarul dice: „Iubesc pe de aprópele teu, ca pe tine însuşi!“ de aceea preotul, dascălul, funcţionariul din sate trebuie se lucreze gratnit 1—2 óre pe septémăná pentru reuniune, de regulă Dumineca după améđi, când se tine şedinţa direcţiunii ori adunarea generală. „Cine nu iubesc pe de aprópele seu, pe care îl vede când va iubi pe Dumpeđu, pe care nu-l vede?“ dice stul Ioan. Cine nu jertfese 1—2 óre pe septémăná pentru binele public, mai bine se nu vorbéscă, că şi el este creştin-

Raiffeisen, luând parte adeseori la adunările reuniunilor de credit, îi dăse funcționarii: „Dacă am primi plată n'am lucra cu atâta plăcere” și acesta e lucru natural, căci averile și plăcerile pământesci nu-ți sunt spre îndestulare. Protocolele sunt a se scrie într-o carte legată, ca se nu se risipesc; astfel ele vor fi istoria reuniunii de credit. (Va urma).

Cronică din comitatul Albei de jos.

Cerculariul pentru alegerile comitetelor și epitropiilor parochiale a sosit și pe aci, dar alegerile se fac după calapodul vechiu. In cele mai multe locuri alegerile s'au făcut cam după sprâncenă, fără să potă intra in comitetele parochiale și oamenii mai destepti și mai cu energie.

Suntem conservativi și aici de multe ori in detrimentul nostru propriu, căci eschidând oamenii cu bunăvoință pentru afacerile publice din epitropii și comitete îi instrăinăm mai mult decât să-i apropiem de biserică. Volnicia nu e bună, comanda in biserică e un termen necunoscut și cine vrea se cârmuească trebile bisericeii, trebuie se caute să-i câștige mai întâiu încrederea și iubirea poporului.

Și cel din urmă nătântoc scie, cine e om de omenie in sat, cine e vrednic să fie in comitet și in epitropie, în ale cui mâni să se pună spre îngrijire averea bisericeii. Dacă cine-va e un argat bun al cutărui om, și slugă plecată, nu urmază că ar fi și bun membru al bisericeii.

Mai bine sunt de preferit oamenii onesti, decât cei ce umblă cu un ban in trei punți.

Vom vedea cum se vor desvolta lucrurile cu alegerile in sinodul protopresbiterial, care de 3 ani nu s'a mai intrunit.

Acolo ar trebui căutați oameni, cari se mai scormonescă pulberea ce zace pe acte.

In Ohaba a fost la 29 Decembre alegere de notariu cercual.

De acest cerc se țin 5 comune românesci — și notariul e bine remunerat. Fără să esagerez, cred, că venitele notariului se urcă la 2000 fl.

De concurenți nu am dus lipsă.

Erau 3 români și 3 magiari.

Șese pețitori la un post așa bun nu sunt tocmai mulți.

Destul, că românii ar fi fost în drept să aștepte ca să li se candideze și un român.

Erau cu atâta mai în drept, căci unul din concurenți, bravul notariu din Guraszada Simion Dragomir este fiul comunei Ohaba.

Dar főszolgabíróul din Blas se vede, că a avut alte instrucțiuni. In Ohaba e scris ca se nu mai fie notariu de român. Le trebuie deci un magiar și ca să fie magiar neós trebuie chiar unul din Aiud, care să-i învețe mores pe românii de pe Săcașiu.

Dregătorul dela o curte domnescă din Beșinău, Versényi era agentul ungurului din Aiud. Rachiul și vinul curgea, românii din Tău, și din Ohaba, cred că e glumă cu ungurul din Aiud, mai cu seamă că avocatul Oltean din Blas și proprietariul din Roșia Muntean primă asigurări dela pretorele, că le va candida pe românul Dragomir. Vădend Versényi că nu o scote la cale cu beaturile, a început cu amenințările, că nu va mai da omenilor pământ în parte, că dele va prinde o vită in pământul grifului ori in păduri, i va pedepsi de vor lua lumea în cap, și cei din Beșinău, din Colibi, și din Ohaba încep a se înfrica.

Diua alegerii vine. Pretorul Simonfy, candidază 3 unguri, și românii rămân păcăliți.

Atunci să începe înțeleșul.

Cei mai tari de inger voiau să alégă cel puțin un om, care în șard s'a purtat omenesc, cei teroriști și îmbătați au votat cu Gulasy din Aiud, și sufletul lor va da sēmă inaintea lui Ddieu pentru această trădare a intereselor celor cinci comune românesci date pe mâna lui Gulácsy, ca să le obla duască cum scie el.

Cât cu șzolgabíróul Simonfy și cu stăpânii lui scim că cum stăm și ce să ne așteptăm dela ei.

Pușinul vin ce s'a făcut anul acesta a fost preste așteptare bun și preste așteptare căutat.

Aci se plătesce o vedră cu 1 fl. 60 cr. pân la 1 fl. 80 cr. și nu se mai capetă. Omenii ar fi făcut și parale, dacă nu erau îngodați in datorii, dacă nu erau camete restante, cheltueli de comasări și dări cu ridicata.

Sărăcia ia deci tot mai mari dimensiuni.

Omenii încep a se pregăti de drum la țera românescă.

Cereriile pentru pașaporte le înaintéză. La vară va fi și mai simțită lipsa de lucrători cu diua.

Ddieu nu bate cu băta.

Pușina moșie ce o au oamenii o vor lucra ei căne cănesc, dar domnii cu moșile cele mari nu scim cum vor lucra cât au de lucrat, căci bărbații in etatea cea mai bună se gată de drum.

Pote vor aduce și p'aci secui ori ciangăii!!.

Ce mai scii! aci tôte! se pot, căci puterea le e in mâna lor, ei fac și direg cum le place și cum le vine la socotelă.

Altădată mai multe.

X.

Convocare.

Arondându-se din nou despățemintele Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român, și fiind-că comitetul despățemintelui nostru S. Sebeșului (VI) în urma nōuei arondări, nici până aci nu s'a întregit, subscrișii ca membri ordinari ai Asociațiunii transilvane din acest despățemint și tot odată și membri ai comitetului, și la însarcinarea acestuia avem onore a convocă a adunare generală a acestui despățemint pe 30 Ianuarius a. c. s. v. la 4 ore p. m. în localul scōlei române gr. or. din loc.

La ordinea diiei: 1. Intregirea comitetului; 2. Inscrierea de membri și solvirea tacselor; 3. Curenții.

La această adunare se invită toți amicii și binevoitorii acestei instituțiuni.

S. Sebeș în 16 Ianuarius 1891 v.

Z. Murșan. Sergiu Medean. Ilie Moga.

Varietăți.

* (Organizarea tabelor regesci). Alecsandru Comanescu fost jude la tabla regescă din Budapesta și transferat la tabla din Debrețin.

Popu Iosif și Mezey Ioan fosti juđi la tabla din Murș Oșorheiu sunt transferați la tabla din Cluș.

Marienescu Athanasiu, jude la tabla din B-Pesta transferat la tabla din Oradea mare;

Berlogia Avram și Dogariu Toma fosti juđi la tabla din Budapesta sunt transferați la tabla regescă din Timișōra, și Alecsandru Onaciu jude la tabla din M. Oșorheiu a rămas tot la tabla din M. Oșorheiu.

Cosmuța Petru, fost translator la tabla din B-Pesta e transferat in aceiași calitate la Debrețin.

* (Balul reuniunii carpatine ardelen.) Duminecă sēra s'a ținut in sala dela „Gesellschaftshaus“ balul acestei reuniuni, care acum deja de mult timp prin originalitatea și novitatea înfrumșetării totdeauna a prezentat tipuri din natură și viața omenescă și prin această și-a câștigat un loc onorific in șirul celorlalte baluri sibiene. De astădată comitetul arangiator și-a propus a prezenta ochiului omenesc, o di de primăvară cu tōte podōbele sale. In fața sălei se afla un tablou al orașului Sibiu, el era înainte cu un secul in una din diile primăverei. Pe de ambele laturi ramuri de arbori înflorite ēr in mijlocul sălei publice ales asupra căruii ochii privitorului se perdeau, trecând din frumșetă in frumșetă: Damele costumate unele in costum național sāsesc și vienes, cum el era pe la anii 1820—1830. O privelisce dintre cele mai încântătoare sta in fața privitorului. Succesul a fost unul din cele mai splendide, judecând atāt după mulțimea cea mare, cât și după frumșetă prezentărei.

* (Concert.) Tinerimea română din Cluș invită la concertul împreunat cu dans, cel va arangia Joi in 26 Februaru 1891 st. n. in sala „Redutei urbane“. Venitul este destinat pentru ajutorarea tinerilor universitari lipsiți de mijlōce la înscriere și depunerea esamenelor. Inceputul precis la 7 ore sēra.

Comitetul arangiatoriu:

Alecsandru Andressi, president; Nicolau Bogdan, vice-presidente; Nicolau Vrăciu, secretariu I; Simeon Tămăș, secretariu II, Valeriu Abui, cassariu; Alecsandru Bohățel, controlor, Alecsandru Halița, Alecsandru Silași, Ambrosiu Cheșan, Aureliu Oltean, Clemente Barbul, Gavriil Suci, Iacob Făgărășan, Ioan Nicōra, Iuliu Carșai, Iuliu Maniu, Ladislau Gyurko, Laurentiu Petric, Liviu Penciu, Lucian Barbu, Nerva Moldovan, Octavian Felecan, Octavian Utalea, Pompliu Dan, Sigismund Pop, Stefan Banfi, Valeriu Laslo, Valeriu Tempea, Vasiliu Ramonțai, Zosim Chirtop.

Prețul întrării: 2 fl. de persoană; 3 fl. de familie din 2 membrii, ēr pentru ceilalți de fie-care 1 fl. un bilet de ferestră: seria I. 2 fl.; seria II 1 fl. 50 cr.; de galeriă 1 fl.

Bilete se pot procura in 25 și 26 Februaru in localitatea casinei române din Cluș (strada Bel-szén Nr. 6) și in sara concertului la cassă.

In paușă se vor prezenta jocurile „Călușeriul“ și „Bătuta“.

Oferte marinimōse se primesc cu mulțamită și se cuitēză in public.

* (Constituirea comitetului și introducerea parochului in comuna Cornățel. Ni se comunică următoarele: Comuna Cornățel, tractul p̄sesc Sibiu, după poziția ei geografică e situată între comunele aparținătoare fostului „fundus regiu“, și totuși din timpuri necunoscute politicesce a fost încorporată la „varmegie“, și ca atare firesce a fost

comună iobagescă. Atari timpuri grele nu ne-a lăsăf fără diile de tristă amintire. Mulțamită însă protopărinților, cari între astfelu de împregiurări ne-a păstrat legea strămoșască și ne-a păzit biserica nealterată. Precum pe acelea timpuri singură biserica era idealul nemaculat al credincioșilor ei, așa și astăzi tot numai biserica este sanctuarul sublim, la care privim ca la un odor scump.

Când amintesc acestea, dle redactor, apoi vin a ve cere ospitalitatea, in mult prețuitul nostru diariu „Telegraful român“, ce redigiați ca să înregistrez, după diile grele și o di de bucurie rară pentru comuna Cornățel, ce numai biserica ne-a dat ocașiune „sē ne bucurăm și sē ne veselim întrēnsă“.

Pe diua aceea, după circulanda dlui protopresbiter al tractului Sibiului I. Papiu, a fost conchemat sinodul nostru parochial ordinaru, pentru alegerea comitetului și epitropiei pe un nou period conform cerculariului Ven. consistoriu archid., care diice că: „alegerile sē se ducă și conducă, după împregiurări, prin protopresbiterul“ dl protopop n'a lipsit a fi de față și după o cuvēntare potrivită, in care a dat învēșturi folositoăre poporului, s'a efeptuit alegerea.

Abia s'a efeptuit bine alegerea, și eti ne surprinde dl protopr. prin o altă cuvēntare ocașională atāt de respicată și înțeligibilă de tot creștinul prin care ne introduce pe tinerul și alesul nostru paroch Ioan Petrișor in parochia nōștră Cornățel de paroch; făcēndul atent la dupla responsabilitate, ce și o au luat, atāt față de organele superioăre eclesiasice, cât și față cu Creatorul, dela care a primit „tot darul desēvēșit“.

După finirea dlui protopop, la care a respuns poporul adunat cu un întreit „se trāescă“, a pășit nou introdusul nostru paroch Ioan Petrișor la mijloc și prin o cuvēntare de tot potrivită, au dat espresiune de mulțamită factorilor preste tot, cari au contribuit la ajungerea și realizarea scopului pentru care a fost pregătīt și la care a țintit de 14 ani; apoi credincioșilor lui le desfășură cele trei bunătăți ale sufletului „credința, dragostea și nădejdea“, cu care investit creștinul va fi fericit și aici și după mōrte.

Inpresionat publicul adunat și de acēsta dulce și mângăitoare pastorală erupse ēr in strigate nenumărate de „sē trāescă“.

După acestea a urmat un prând comun, in casa fostului primar Toma Mihu, la care a luat parte dl protopresbiter, I. Papiu, Const. Prie paroch in Sēcădate, Dionisie Tat par. in Alțina, Nic. Rociu par. in Nucet și fost adm. aici, precum și altă înțeligință din loc și jur și fruntașii comunei.

Nu pot trece cu vederea dle redactor să ne amintesc că dacă dl protopop al Sibiului nu și-a cruțat apropiatele bătrânețe, in timpul cel rece al ernei și a participat la alegerile indicate, bine ar face și alții șefii ei tractului ca la astfelu de ocașiuni se mai participe prin sinōde, ceace pe țermii Hărtibacului și prin alte părți n'am cam auđit să se fi făcut.

* (Dela esposițiunea din Timișōra.)

Escelenția Sa dl ministru de comerciu Baross a assignat subventiunea promisă de stat in suma de 5000 fl. la oficiul de dare din Timișōra, care sumă comitetul esecutiv diilele trecute au și ridicat-o. Interesarea pentru esposițiunea din Timișōra in cercurile industriale și de meserii din di in di tot mai mare cresce, dovadă este că din tōte părțile țerei ajung o mulțime de insinuări și întrebări referitoare la modul de espunere. Terminul de esposițiune este stabilit dela 19 Iuliu până la 30 Septembri 1891. Inteligența română din loc convocată Luna trecută in localitatea d lui Em. Ungurian a hotărāt, ca se facă mai nainte de a intra in vre o acțiune întrebare la comitetul esecutiv, dacă acesta este in voit, a purta cheltuelile necesare pentru îndemnarea publicului românesc a paricipa la acēsta esposițiune; scrie „Gaz. Poporului“.

* (Huiduirea evreilor din Rusia.) Se scie, că in Rusia, unde proporția evreilor in raport cu populația rurală este de un percent și jumătate la sută, s'au creat nisce legi ecceționale, al cărora scop final este alungarea evreilor din comunele rurale. Mai tōte jurnalele rusesce apără promulgarea legilor ecceționale contra ovreilor cu următoarele argumente: Este vorba d'a alege între populațiunea rurală de 65 miliōne de suflete și cele 2 miliōne de evrei. Rusia țēră puțin industrială, neputând întretinē 2 miliōne de comercianți in detrimentul țeranilor, este fatal constrinsă de a arunca peste hotar un mare număr de evrei. Guvernul rusesc, avēnd sub ochi situațiunea Galției, a României și a Ungariei, unde țerani sunt cu desăvârșire ruinați prin eksploatarea unui mare număr de ovrei, este hotărīt a-și apăra populația rurală contra unui astfel de desastru.

* (Dr. Victor Babeșiu) Directorul institului bacteriologic din New York trimise o scrisōve profesorului Babeșiu prin care verifică și kontrasigneza descopeririile profesorului român făcute asupra

pestei bovine și aprôbă asertiunea acestuia, că pesta bovina ce bântuia atât de grozav acum vro câți-va ani vitele ar fi identică cu febra de texas.

(Tramway electric la București.) Capitala României înainteză cu pași giganti. Astfel cetim că pe întregul bulevard Elisabeta va comunica un tramvai electric.

(Afaceri economice.) Din S. Sebeș ni se scrie: În zilele acestea am avut tîrgul de țără. Vitele s'au căutat bineșor.

Bucatele încă se plătesc bine, grăul curat până la 1 fl 34 cr. cucuruzul până la 95 cr. Tare căutată va fi în acest an măzerichea, fiind că în vara trecută nu i-a umblat bine și afară de aceea prin multe locuri a fost bătută de pîtră.

Cu ocașinea sîrbătorei alor trei sînți archerei, cari sunt hramul scôlei rom. de aici se arangiază din partea corpului învîțătoresc de aici un concert și bal.

(Costum pentru advocați.) Consiliul de disciplină al biroului din București a hotărît ca dela 1 Aprilie toți advocați să pôrte costumul de advocat după cum e în Franca.

nu puteau reméné pe jos. Nu scim, dacă și cei de pe la judecătorii de pascé vor adopta rochia.

(Miscarea aurului și a arginului în 1890. — D-nii Pixley & Abell ne au trimis o circulară, prin care trece în revistă miscarea aurului și a arginului în anul 1890.

Aur. — Încă dela începutul anului 1890 mulțămită scomptului băncei englezesci, esportațiunile sunt slabe afară de acelea pentru Indii.

Argint. — În cursul celui dintăiu trimestru al anului 1890, cumpărările au fost puține la număr, afară de Indii.

Prețul de mijloc al arginului în 1890 a fost de 47 d. 1/16.

Bibliografie.

Primul număr din „Scôla română“ revistă pedagogică pentru interesele institutelor de învățământ la români și pentru organele lor are următorul conținut: Cătră învîțătorii români din Austro-Un-garia.

— „Junimea Română“ din Beregsu nu mai apare, din cauză, că restanțierii nici până astăzi nu și achitară datoria abonamentului.

Loterie.

Sâmbătă, în 31 Ianuarie 1891.

Table with lottery results for Vienna and Timișoara.

Nr. 602

[16] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea postului de capelan, lângă neputinciosul paroch al comunei Stanija de sus Avram Crăciun I. Ioan se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt: jumătate din întreg venitul parochial de 405 fl. 20 cr.

Concurenții au a-și însinua petițiunile lor întrate conform dispozițiunilor din vigóre în terminul de sus oficiului protopresbiteral concerninte.

Brad la 27 Decembre, 1890. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Zarandului în conțelegere cu comitetul parochial

Vasilii Dâmian, propres.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobrie 1890.

Main table with train schedules for various routes including Budapest-Predea, Predeal-Budapesta, and others, with columns for train types and times.

Nota: Numerele cele grase însemnă orele de nôpte.